

Biserica și Școala

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiunea a
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Primul pas.

(¹/₂) Este un obicei, în țările cari se găsesc în calea progresului, ca în vacanțele școlare să se facă excursiuni cu elevii, ca aceștia nu numai din carte ci și prin intuiție să-și înmulțească cunoștințele, să și-le clarifice prin experiență și să-și dea seamă de însași înfățișarea reală a întocmirilor mânilor lui Dumnezeu și a priceperii omenesti.

Credem a fi de prisos să mai insistăm asupra importanței excursiunilor pentru școlari, am relevat această chestiune numai pentru a da expresiune bucuriei și satisfacțiunei noastre, după ce am văzut că și în școlile noastre au prins chiag, au fost înțelese și au început a se pune în practică excursiunile școlare.

Am avut de înregistrat, bunăoară excursia elevilor nostri seminariali la minunatele ferme din Mezöhegyes și a gimnaziștilor nostri din Brad, la Arad.

Dar dacă sunt foarte instructive excursiunile pentru școlari, ele sunt de o netăgăduită valoare pentru cei ce au trecut pragul școlilor...

Așa, de es. absolvenții institutului nostru teologic, din acest an școlar, au hotărât, ca primul lor pas în viața mare, să-l facă prin prezentarea lor în fața poporului, pentru a îndulci pe acest stâlp al pământului, la farmecul înălțării sufletești.

Sânge din sângele tău, sorbind dintrânsul viața, lui să-ți închini, tinerețe, viața, munca și vloga forțelor tale. Căci par'că îmi răsună în urechi dintr'un îndepărtat trecut al altei țări: „Licht in den Massen!“ Și sufletul îmi tresaltă de bucurie, când văd că v'a deșteptat suflul vremii: Îndrăgiți și luminați poporul!

Școala, învățătura, contactul cu lumea, prilegiuesc tinereții studioase o înălțare peste nivelul moral și intelectual comun; educațiunea dacă i-a dat însuflețire pentru lucruri bune, devotament

pentru împrăștiarea luminei în masele ce zac în întunec, — suntem îndreptățiți a crede că mai bune vremuri vor veni pentru viitorime.

Căci în întunecimea neștiinței, în lipsa de preocupățiuni mai superioare, fără emoții și sentimente ce schimbă monotonia jugului vieții, neagra durere e partea omeniei.

De aceea, când cu sufletul plin de entuziasm juvenil, cu energia credinței, că va răpi vieții partea cea mai bună și de folos pentru popor, face tinerețea primul pas, după ce a părăsit băncile școlii, cu încredere ne așteptăm să vedem pe viitorii păstori împlinindu-și cu seriozitate misiunea.

Dacă adunarea învățaturii și a înțelepciunii, prin școală, educație și contact social, este partea de absorbțiune în anii copilăriei, juvenalitatea trebuie să se reverse ca un râu puternic al muncii pentru bine și pentru idealuri.

După cum suntem informați, tinerețea noastră dela institutul teologic va da o serbare muzicală în Șiria, în ziua sfinților apostoli Petru și Pavel. Ar fi de dorit, ca asemenea prestațiuni să se mai facă și în alte centre; iar apoi conferențe populare, asupra diferitelor chestiuni de interes și de folos pentru popor, ar complecta în mod strălucit acest început.

Lumină în popor!

La didactica experimentală a memorizării.. *)

1. Ființa memorizării și recitării.

Actul psihologic al memorizării constă în repetiția mai de multe-ori a *apercepțiunei* unei serii de idei dimpreună cu numele lor. (Ob-

*) In numerii 11, 12 și 13 (din anul curent) ai acestei prețuite foi am expus principiile *Didacticei experimentale* (intemeiată pe Psihologia voluntaristă), iar cu această ocaziune vom arăta în ce chip se aplică acele principii la *problema memorizării* (după »*Didactica experimentală*» de Dr. W. Lay). — Dr. P. Pipoș. prof.

serv, că termenul »apercepțiune» aci este luat în înțelesul psihologiei lui *Wundt*, anume înseamnă: percipiarea unei idei prin atențiune și înțelegerea aceleia în lumina conștiinței.) În urma acestui act, în conștiința noastră se vor forma două serii de asociațiune, și anume: o serie de idei și alta de cuvinte, cari mergând paralel unele lângă altele, se pot reproduce reciproc. Explicarea prin cuvinte a ideilor memorizate se zice: *recitare*. Atât memorizarea cât și recitarea poate fi: 1) *mehanică*, când se asociază între sine și se reproduc unele pe altele numai cuvinte fără idei, fără conținut logic, fără înțeles, și 2) *logică* atunci, când atât în actul asocierii și al păstrării, cât și în al reproducerii și recunoașterii fie-cărui cuvânt i-se alătură și idea corăspunzătoare (învățare bazată pe raporturile logice ale ideilor, învățare la înțeles).

2. *Coerența cu un întreg logic complet. Efectul asociativ al grupării ritmice.*

Binet (pron. Binè), șeful laboratorului psihologic dela Sorbona (în Pariz) și *Henri* (pron. Anri), psiholog francez, docent la universitatea din Pariz, prin numeroase experimente au demonstrat, că din 7 cuvinte incoerente (fără legătură logică între ele) școlarii, (cari au servit ca subiecte ale experimentării după o singură cetire atentă, au putut să păstreze și să reproducă, în calcul mediu, numai 5 (din acele cuvinte), pe când din o frază construită din 38 cuvinte, în seria cărora se puteau distinge 17 grupuri de cuvinte și idei coerente (raporturi noționale), aceiași școlari erau capabili de a reproduce deja 15 astfel de grupuri, ear din altă frază ce conținea 74 cuvinte cu 24 de coerențe logice, puteau să reamintească încă 18 grupuri (deci $15+18=33$ grup.) *Ebbinghaus*, psiholog german (profesor la Breslau), efectuind experimente asupra memoriei sale însuși a constatat, că el poate să memorigeze versuri cu înțeles de 8—9 ori mai repede, decât cuvinte incoerente și materii fără înțeles. În fine capacitatea de păstrare și de reproducere a memoriei se potentează, dacă ea este ajutată de puterea asociativă a grupării ritmice a cuvintelor. Acest fapt deasemenea se poate ușor demonstra prin experimente directe, dealtminteri este bine cunoscut și din versurile memoriale ale Gramaticii, șcl.

3. *Efectele aglomerării și distribuirii repetițiilor.*

La memorizarea unor serii de cuvinte de câte 12 silabe, *Ebbinghaus* a procedat în două chipuri, anume: 1) întâi a memorizat acele serii în calcul mediu, prin 17 repetițiuni urmate una după alta, apoi după ce i-a succedat de a ajunge la prima recitare liberă (fără carte) și corectă, a mai recitat acele serii încă de $3 \times 17 = 51$ de ori, deci în total le-a repetit de $17+51=68$

de ori, în fine a aflat, că după un interval (pauză) de 24 ore acele serii au reclamat aproximativ 7 repetiții, pentru ca earăși să poată fi reproduce și recitate fără greșeli; 2) la a doua procedură, acelaș experimentator a repetit acele serii de cuvinte în câte 3 zile conzecutive de atâtea ori, până a izbutit de a le recita fidel (din vorbă în vorbă); însă acest rezultat s'a putut realiza prin $17\frac{1}{2}$, 12, $8\frac{1}{2}$, deci în total prin 38 de repetițiuni atente, cu 24 de ore mai târziu, deci în ziua a 4-a au fost necesare circa numai 5 repetiții spre a putea de nou ajunge la prima recitare corectă. Din aceste experimente rezultă, că cele 68 de repetițiuni, cari s'au succedat imediat unele după altele, s'au dovedit de mai puțin avantajoase, decât cele 38 de repetițiuni distribuite pe 3 zile conzecutive, (deci repetiții cu pauze). Mai departe tot pe cale experimentală s'a dovedit, că dezavantajul repetițiilor aglomerate nu este de a-se atribui descordării psihice și atențiunii diminuate, pentru că acest dezavantaj s'a putut constata și atunci, când numărul repetițiilor s'a mai limitat sau chiar și când repetițiile cu pauze s'au intercalat, în ori-care parte a seriei, între repetițiile aglomerate, deci au fost atinse de un grad oare-care de oboseală psihică.

Asociațiunile câștigate în cutare moment vor avea să fie consolidate, izolate de alte lucrări intelectuale, în aceeași ordine, în care s'au format la început, și încă fără multă întârziere. Dacă imediat după imprimarea unei serii vom concentra atențiunea noastră asupra altor operațiuni psihice eterogene, atunci numaidecât se va produce un fel de relaxare (slăbire) a asociațiunilor memorizate, odinioară simțită a conzistenței, cu un cuvânt o slăbire a memoriei lor. Pe baza experimentelor efectuate de *Loft*, în general este valabilă regula următoare: *Dacă sunt date două serii de asociațiuni de diferită etate, însă de intensitate egală, atunci repetițiunea pentru seria mai veche va avea efect mai mare, decât pentru cea nouă. Mai departe repetițiunile au să fie distribuite proporțional, peste intervale de timp mai lungi, dacă voim, ca pe lângă o întrebuințare minimă de energie psihică, să rezulte un maxim de intensitate a imprimării în memorie.* Prin urmare, instinctiv corect procedează acel școlar, care distribue memorizarea d. ex. a unei poezii pe orele de seară și pe cele de dimineață. De asemenea psihologicește procedează și acei învățători, cari nu ocupă toate orele disponibile cu tratarea materialului nou, ci din timp în timp, în intervale proporționale, aranjează repetițiuni, întâi în fragmente mai mici, apoi în fragmente mai mari. Este lucru nepsihologic de a pune pe școlari să copieze anumite texte, -regule, cuvinte, șcl. de câte 10—20 de ori, până la descordare psihică

și neatențiune totală. De asemenea superfluu și greșit este de a înmulți numărul repetițiilor și atunci, după ce școlarii au ajuns deja la prima reproducere corectă liberă a unei serii de reprezentanți și cuvinte. În sfârșit atât la repetițiunea exercitativă, cât și la cea, care are de scop consolidarea cunoștințelor memorizate, învățătorul va avea să urmeze regula didactică: *In locul repetițiunii aglomerate (fără pauze), la ori ce memorizare, avem să aplicăm repetițiunea distribuită proporțional (cu intervale de pauză egale).*

(Va urma).

Predică, ținută în duminica Slăbănogului.

„Ia-ți patul tău și umblă.”
Ioan 5, 8.

Iubiților Ascultători!

Triste sunt fețele voastre! Năcazurile și neajunsurile vieții sunt mari! Pe zi ce merge traiul nostru pare a fi tot mai rău! Și când cetim din cărți, ce spun despre moșii noștri, atunci vedem că ei au fost cu mult mai fericiți, cu mult mai mulțumiți cu soartea, deși vremurile în cari au trăit, au fost cu mult mai grele, decât cele de acum. De ce dar aceasta tristețea pe fețele voastre? De ce neajunsurile și năcazurile vieții sunt mari? De ce merge traiul nostru spre rău?

Pricina atâtor neajunsuri și năcazuri este de-a-bună seamă, că nu știm întrebuinta viața astfel după cum se așteaptă dela noi, ca de la creștini, nu o știm întrebuinta, căci credința în D-zeu a slăbit din noi, azi ne instrăinăm cu totul dela legea creștină și sf. maica biserică.

Intrebați băeatul mic, el, care după vrâsta lui na'r trebui să aibă nici un gând, veți vedea și la el semnele tristeții și a îngrijorării de viață. Toate acestea sunt semnele unui viitor, ce nu duce la bun sfârșit. Lecuire se cere. Și prin ce am putea dobândi mulțumire și îndestulare? Prin credință tare în D-zeu, despre care voieci să vă cuvântezi azi, deci mă rog să mă urmăriți cu luare aminte.

* * *

Evangelia de azi ne dă destulă învățătură, pentru a pricepe, ce e de făcut, ca traiul nostru atât de rău să-l putem îndrepta spre bine. Ascultați ce se spune în sf. Evanghelie: Aproape de Ierusalim se află lacul, Vitezda. Acest lac are puterea dela D-zeu, de a tămădui oamenii de boală, căci în tot anul odată venea un inger și tulbura apa și cine intra primaoră după tulburare în loc, acela se tămăduia. A venit la acel loc și un slăbănog, care de 38 de ani boala, și el doorea să se tămăduiască, dar nu se afla om, cine să-l arunce în apă după tulburare, și se chinuia sârmanul în așternutul său: Văzându-l Iisus i-a fost milă de el și i-a zis: „Ia-ți patul tău și umblă”. Îndată acel slă-

bănog, care în așternutul său nu se putea să se miște de pe o latură pe alta, acel slăbănog acum după 38 de ani de boală se află sănătos și începe a umbla spre mirarea lumii adunate.

Din viața acestui slăbănog multe putem învăța. Vedeți, el de 38 de ani boalește și cu toate acestea nu și-a pierdut încrederea în Dumnezeu, și iată credința lui îl mântuiește, căci nimic nu l-a îndemnat pe Iisus a zice: „Ia-ți patul tău și umblă”, decât tăria credinței, ce a arătat-o slăbănogul în cei 38 de ani, cât a bolit.

Când ne întoarcem acum la traiul nostru, când vedem cât de rău ne merg treburile, când vedem, că D-zeu ne trimete ani răi, pentru a ne aduce aminte, că căile, pe cari mergem, ne duc la peire, atunci ar trebui să ne aducem aminte de slăbănogul dela lacul Vitezda, și a recunoaște că suntem mai neputincioși decât el, mai neputincioși căci credința în D-zeu a perit aproape cu totul din inima și sufletul nostru. Iar când na'vem credință, nu putem aștepta dela D-zeu mântuire, nu pusem aștepta mângâiere și îndestulare.

Și noi avem lacul Vitezda, care în toată vremea ne poate tămădui de boală. Biserica este acest lac. Dar la biserică nu se îmbulzesc oamenii, ca să-și câștige mângâiere și tămăduire, nu se îmbulzesc, căci na'vem credință în D-zeu. Sau numai atâți credincioși are biserică aceasta, câți sunt de față? Spuneți voi, Iubiților ascultători? Eu nu văd la aceasta biserică așa zicând numai bătrânii. Unde sunt tinerii, cari ar trebui să dea laudă lui D-zeu, că le-a dat tărie și sănătate de a putea lucra? Cui face biserică rău? De ce ne ferim dară de ea?

A slăbit credința din noi, căci de n'ar fi slăbit, nu sa'r afla oameni atât de întunecați la minte, încât să se lapede de legea strămoșească, ce ne-au lăsat-o moștenire moșii și strămoșii noștri, pecetluind-o cu scump sângele lor; nu ar părăsi-o făcându-se pocăiți.

Amar de sufletele lor, căci nu știu ce fac!

A slăbit credința în D-zeu, căci de nu ar fi slăbit, atunci din cei 6000 de credincioși, ce numără biserică noastră de aici, nu s'ar fi aflat nici unul să nu fi venit în postul mare de a se împărtăși cu sf. taină a cuminecăturii.

Iubiților creștini! Nu e de ajuns însă să aveți numai credință în D-zeu, ci trebuie făcute și fapte bune, căci „credința fără fapte moartă este”. Nu e destul ca având credință să vii la biserică, ci aceasta să arăți și afară de ea, prin traiul adevărat creștinesc ce folos de credința omului, dacă faptele sunt neplăcute lui D-zeu?

Nu avem însă nici fapte bune, căci ura și dușmănia nu ne lasă să trăim în pace. Azi nu ne place a cinsti pe mai marii noștri, nu ne place a ne supune legii lui D-zeu ci fiește-care trăiește și face după cum îl taie voia.

Să ne întoarcem deci de pe drumul ce ne duce la perzare! Să lăpădam de la noi gândurile rele și să avem credință tare în D-zeu, ca fie-căruia dintre noi să ne poată zice Mântuitorul: „Ia-ți patul tău și umblă”.

Feriți-vă de faptele rele, curățiți inima și sufletul vostru de tot ce este neplăcut lui D-zeu.

Acestea numai atunci le veți putea face, numai dacă veți avea credință tare în D-zeu.

Dedați copiii vostri de mici la fapte bune, creșteți-i în frica lui D-zeu, ceea-ce numai atunci o veți putea ajunge, când înși-vă veți fi creștini buni.

Când locul urei și al dușmăniei se va seleslui în inima și sufletul vostru, credința de D-zeu, atunci altfel va fi traiul vostru, altfel viața voastră. Faceți-o aceea și țineți la biserică, căci numai prin ea ne putem mântui. Țineți la ea și împliniți poruncile ei, ca astfel copiii vostri văzând faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl din ceriuri în veci. Amin

Petru E. Papp.

st. în teologie.

CRONICA.

Examenul de calificare învățătoarească, dela institutul nostru pedagogic s'a încheiat cu următorul rezultat: dintre 73 candidați, câți s'au supus examenului, au căzut peste tot 19, din cari, din limba maghiară 8, și anume 2 elevi regulați și 6 privațiști. Și-au câștigat diplomă de învățători 54 (dintre cari 17 învățătoare).

Congresul bisericeii ortodoxe bucovinene. În una din recentele ședințe ale Camerei vieneze, deputatul român Constantin Popovici, profesor la facultatea teologică din Cernăuț și deputat, a rostit un discurs important, în care a luat poziție contra Rutenilor tineri cari au atacat biserica ortodoxă bucovineană. Oratorul a dovedit, că aserțiunea tendențioasă, că biserica ort. se romanisează, nu e motivată. Din contra Rutenii se bucură tot mai mult de egala îndreptățire, ba chiar și de unele favoruri pe contul credincioșilor români. Autoritatea bisericească, a zis deputatul român, se apără numai contra introducerii dualismului național destructiv, ce vrea să se furișeze în conducerea bisericeii. Față de agitațiunile ne mai pomenite ale Rutenilor tineri contra bisericeii, oratorul cere de urgență activarea congresului bisericesc compus din laici și preoți.

Comemorarea lui Timoteiu Cipariu. În Pânăde, comuna natală a lui T. Cipariu, s'a săvârșit serbarea comemorativă aranjată de despărțământul XI. Blaj al Asociațiunii, cu prilejul aniversării de 100 ani a nașterii marelui filolog.

Expoziția de țesături de casă, aranjată cu această ocaziune, a fost foarte frumoasă, iar dl profesor Dr. I. Rațiu din Blaj a scos o broșură de 100 pagini intitulată „Timoteiu Cipariu — viața și activitatea lui“ cu portretul marelui filolog. Broșura s'a împărțit în mai multe exemplare, Liturgia a celebrat-o pâr. I. F. Negruțiu, prof. și directorul despărțământului, asistat de 4 preoți și 2 diaconi. La parastasul celebrat la sfârșitul liturghiei dl I. F. Negruțiu a rostit o avântată predică comemorativă. Apoi s'a ținut adunarea anuală prezidată de dl Negruțiu. În cursul acesteia dl prof. Al. Ciura a ținut o conferință, apreciind în termeni călduroși viața și activitatea lui Cipariu. A fost și banchet iar după amiază concert și în sfârșit dans.

Unirea din Blaj a scos un frumos și interesant număr festiv întru memoria lui *Tim. Cipariu*, din prilegiul împlinirii a 100 ani dela nașterea lui. Aduce o poezie ocazională de Emil Szabó, panagericul rostit de Dr. A. Bunea la liturgia festivă oficiată în Blaj; un „Distichon“ vers latinesc, scris de Ioannes Popiliu,

apoi articoli cari prezintă pe Cipariu ca om de știință în ramul cutare și cutare, ca fundator al unității naționale, ca ziarist etc. scriși de Oct. Prie, Dr. Casiu Maniu, M. Străjan, Em. V. Degan, I. Agărbicean, Dr. Ambr. Chețian, Ioan Gherman, Al. Viciu, G. Precup, Dr. I. Rațiu, A. Blăgian, I. Bianu I. M. M. și poezia scrisă de Coșbuc în „Tribuna“ la moartea lui Cipariu: „Non omnis moriar!“... Un număr mare, de peste 3 coale duble, în frunte cu fotografia învățatului Român, o frumoasă dedicare memoriei neuitatului filolog.

O convenire a elevilor pedagogi absolvenți din seminarul nostru diecezan. Primum următoarele: **Obligament.** 1. În înțelesul căruia subscrișii absolvenți ai institutului gr. or. rom. din Arad în anul 1904/5 ne obligăm pe cuvântul de onoare că peste 5 adevă cinci ani, adevă în vara anului 1910 vom lua parte la convenirea colegială ce se va ținea în Brad. 2. Dela participarea, dela convenirea aceasta fără scuză acceptabilă cum este ex. cazul de moarte etc, anunțată notarului despărțământului și prin aceasta prezidentului nu poate lipsi nime dintre noi. 3. Neputând uita bunele relațiuni și părinteștile sfaturi cari le-am primit dela mult iubitul nostru Domn profesor Ioan Costa și acum la aceasta ocaziune dorind să'l avem în mijlocul nostru îl declărăm de prezident de onoare. 4. Pentru asigurarea reușitei convenirii alegem de prezident pe Nicolae Botici, de viceprezident pe Petru Lupaș, iar de notar pentru comitatul Arad pe Aurel Borlea, pentru com. Bihor pe Eugeniu Drimba, pentru părțile bănățene pe Petru Chiu și pentru com. Genad pe Pavel Faur cari vor sta în continuă corespondență cu subscrișii și cu prezidentul, avizându-l despre locul și funcționarea fiecărui membru. 5. Prezidentul și viceprezidentul sunt deobligați a se interesa de arangiamentul pentru convenire. 6. Prezidentul va fixa termenul convenii il va publica în organul oficios „Biserica și Școala“ va aviza pe fiecare notar și prin aceasta pe fiecare membru din despărțăminte. 7. Obligamentul acesta îl păstrează prezidentul la sine și conform subscrierilor ia măsurile de lipsă și prescrie pentru garantarea convenirii. 8. Acest obligament prin subscrierea tuturor se primește și se verifică. Arad, la 18 Iunie 1 Iulie 1905. Nicolae Botici prezident. Petru Lupaș viceprezident. Aurel Borlea, Eugeniu Drimba Petru Chiu Pavel Faur notari. Andrei Andraș, Teodor Blidar, Dimitrie Botiș, Petru Cherechean, Gavril Cosma, Nicolae Drincu, Ștefan R. Muntean, George Cioca, Silviu Ganea, Alecsandru Iancu Iosif Lucaci, Teodor Mariș, George Mașa, Lazăr Mircea Gavril Oros, Ivantie Popoviciu, Adrian Puticiu, George Pribac, Iosif Renghea.

Expoziția națională dela București. Pe terenul expoziției naționale dela București, care se va deschide în primăvara anului viitor, se va construi, scrie „Gaz. Trans“ un circ roman, deschis, în care vor încăpea 8000 persoane. Tot pe teren se va construi harta țerii românești, repartizată pe județe. În fiecare județ se vor construi case după modelele respective, în cari case vor locui săteni îmbrăcați în costumul local. În județ vor fi expuse tot felul de produse de industrie casnică.

Rectificare. În N-rul 24 al foiei noastre s'a comis o greșală cu textul „Proverbele sf. P. Efrem. Sirul“: adevă la titlul acesta s'a zis continuare și fine publicându-se un alt articol intitulat: „Coloseni IV. 2. Proverbele încă nu sunt gata și cele publicate constituie articolul independent sub titlul de sus (Colos V. 2.)

Adunarea generală a reuniunii învățătorilor români dela școalele confesionale ort. din protopopiatele aradane I-VII. este convocată și se va ținea la 10/23 Iulie în Giula. Programa vom publica-o în nu-

merii viitori. Cei cari vor lua parte sunt rugați a se insinua cel mult până la 2/15 Iulie la învățătorii din Giula Iosif Ivan ori Ioan Ionescu pentru ca aceia se poată face de timpuriu dispozițiunile necesare privitoare la cvartir și victuale. Primirea reuniunii va fi Sâmbătă la 2 ore p. m. prin urmare plecarea din Arad va fi la 11 ore a. m. Certificat de călătorie cu favor se vor trimite tuturor celor ce se vor insinua pentru aceasta presidiului reuniunii. Comunele bisericesti din Giula mag, și germ., cu concursul corului teologilor din Arad arangiază în teatru de vară de acolo concert împreunat cu petrecere de joc, cu un program bogat, pe care îl vom publica în numărul viitor.

Concurs.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc vacant dela clasele superioare din **Șoimos**, se deschide concurs, cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Bis. și Șc.”

Emolumentele încopciate cu acest post sunt: 1. Salar în bani gata 600 cor. 2. Cvartir coastătător din 2 chilii, cuină, cămară, podrum, grajd, cociină și grădină. 3. 12 m. de lemne pentru învățător. 4. Spese de conferință după cerință va primi dela comuna politică, iar în cât acele nu s'ar ajunge va suplini comuna bisericască. 5. Despre scripturistică să îngrijește comuna bisericască după trebuință. 6. Dela înmormântări unde va merge perondat cu colegul său va avea — dela înmormântări simple 1 cor. 20 fileri, iar dela cele cu ceremonii 2 cor.

Alesul învățător este îndatorat a îndeplini și cantonatul în strana dreaptă și va instrua și elevii de partea bărbătească dela școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Recurenții sunt avizați ca recursurile lor ajustate cu documente de cvalificațiune și adresate comitetului parohial din **Șoimos** să le susțearnă în termenul concursual la oficiul ppresbiteral în M.-Radna (cottul Arad), iar dânsii să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s-ta biserică din **Șoimos**, spre a-și arată desteritatea în cant și tipic. Cântăreții buni și conducătorii de cor vor fi preferiți. Alesul învățător va avea drept la cvincenal numai după-ce a servit neîntrerupt 5 ani în comună.

Dat din ședința com. par. din **Șoimos**, ținută la 19 Iunie st. v. 1905. Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* m. p., ppresbit., inspector școlar.

--□--

1--3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala din **Căpruța**, tractul Radnei, prin aceasta se eserie concurs, cu termen de recurgere de **30 zile** dela I-a publicare în foaia oficioasă diecezană.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Salar pe an 1905/6 școl. 600 cor. iar începând dela 1906/7 700 cor. 2. 2 jughere pământ cu un venit circa 60 cor. 3. 20 metri lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ. 4. Famulație 20 cor. 5. Spese de conferință 20 cor. 6. Scripturistică 6 cor. 7. Locuință cu grădină. 8. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor. Darea pământului o va plăti învățătorul. Totodată este îndatorat alesul a conduce strana și corul vocal, fără altă remunerațiune. La cvincenal are drept numai după 5 ani serviciu în comună neîntrerupt. Dela recurenții se va cere cvalificație învățătorescă congorm ș-ului 60 din „Regulament” apoi estras de botez și atestat despre serviciul prestat, și să se prezinte în vre-o Du-

minecă ori sârbătoare la biserică, pentru a-și arată desteritatea în cântare și tipic. Recursurile ajustate le vor subșterne pe calea **Prea On. Domn Procopie Givulescu**, protoprezbiter și inspector școlar în M. Radna, comitetului parohial din **Căpruța**.

Dat în **Căpruța**, la 5/8 Iunie 1905.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Procopie Givulescu* protoprezbiter și inspector școlar.

--□--

1--3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățărești din **Saturău** (inspectoratul Hălmagiului), se eserie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare pe lângă următoarele emolumente:

1. În bani gata din cassa culturală 200 cor. 2. 10 șinice bucate în natură, jumătate grâu, jumătate cucuruz evaluate în 100 cor. 3. 24 m. lemne în natură din cari este a se încălzi și școala. Ale învățătorului sunt prețuite în 48 cor. 4. Conferință 10 cor. 5. Scripturistică 8 cor. 6. Curator 6 cor. 7. Locuință cu grădină și grajd pentru vite 8. Intregirea la 800 cor. amăsurat disp. Ven. Consitor Nr. 2255/1905 cerută deja, alegândul poate spera a primi dela stat pe calea bisericască diferența de 452 cor. Alegândul are să îndeplinească și cantonatul.

Reflectanții sunt invitați a-și înainta recursurile lor ajustate legal și adresate comitetului parohial din **Saturău** în termenul mai sus indicat Prea on. oficiu ppresbiteral în Hălmagiu (Nagy-Halmagy), având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică spre a-și arată desteritatea în cele rituale.

Saturău, la 2/15 Iunie 1905.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* pprezb insp. șol.

--□--

1--3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc vacant din **Aciuța** (inspectoratul Hălmagiului) se eserie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă

Beneficiul încopciat cu acest post este: a) În bani gata din cassa cultului 500 cor. b) 6 stângeni de lemne din care se va încălzi și școala prețuite în 96 cor. c) Spese de conferință inv. 10 cor. d) Scripturistica 5 cor. e) Venite contorale 10 cor. f) De cvartir până la edificarea școlei se va îngriji învățătorul alegând. Intregirea din visteria statului cu 300 cor. spre a fi complectată suma de 800 cor. s'a cerut, deci alegândul poate spera la un salariu conform legii.

Reflectanții la acest post sunt avizați ca recursurile lor ajustate cu toate documentele conform „regulamentului pentru învățământ” și adresate comitetului parohial din **Aciuța** să le susțearnă până la termenul susindicat P. T. oficiu ppresbiteral al Hălmagiului (N. Halmagy) precum și să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din **Aciuța** spre a-și arată îndemănare în cant și tipic.

Aciuța, 10/21 Iunie 1905.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* prezb. insp. școl.

--□--

1--3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățărești din **Prăvăleni** (inspectoratul Hălmagiului) se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar în bani gata 400 cor. 2. 4 orgi de lemne lungi pentru încălzitul școlei și pentru învățător prețuite în 80 cor. 3. Spese de conferințe învăț. 10 cor. 4. Dreptul de pășunat pentru 10 vite în pașiunea foș-

tilor urbariști în preț de 60 cor. 5. Venite cantorale cam 50 cor. 6. Cvarțir liber cu grădină 7. Intregirea din visteria statului pe calea autorităților bisericești în suma de 400 cor. Alegândul învățător poate spera ca va primi deoarece aceasta întregire s'a cerut deja. Alegândul învățător are să îndeplinească și agendele cantorale fără altă remunerațiune.

Reflectanții sunt avizați, ca recursurile lor ajustate cu documentele recerute în original ori copie autentică și adresate comitetului parohial din Prăvăleni să le susțină pe calea oficiului inspectorat din Halmagiu (N. Halmagy) până la terminul susindicat, și să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare sub durată concursului la sf. Biserică din Prăvăleni, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Prăvăleni, 5/18 Iunie 1905.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* pprezb. insp. școl. 1 3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți dela școala a II-a de băeți din **Târnova** (protoprezbiteratul Șiriei) devenită vacantă prin decedarea învățătorului Crăciun Ignuța, se escrie concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Dotățiunea anuală este: 1. Salar fundamental 600 (șase sute) coroane. 2. Pentru scripturistica 6 cor. 3. Pentru conferențe 20 cor. 4. În lipsa de locuință în natură alesul va beneficia anualmint de 40 cor. 5. Folosița unei jumătăți din grădina școalei estimate în 30 cor. Dela înmormântările unde va fi poftit va primi câte 1 (una) coroană. Strana va fi obligat a o providea fără altă remunerațiune. Reflectanții sunt avizați a se declara de când își formează dreptul la cvinevenal, care se va cere din visteria statului, în sfârșit ca recursurile ajustate legal și adresate comitetului parohial să le înainteze la Prea on. oficiu protopopesce, rom ort. în Șiria, având a se prezentă odată în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial ort. rom. din Târnova, la 12/25 Iunie 1905

George A. Pribac

Pavel Mateiu

pres. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu: *Mihail Lucuța* pprezb. insp. școlar. 1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunilor învățătoresți din **Almaș**, să escrie concurs, cu termin de **30 zile**, dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Venitele acestor stațiuni sunt: I. Pentru învățătorul dela clasele inferioare [I. și II]. a) în bani gata 400 cor. b) 20 șinice bucate, anume 12 șinice grâu și 8 șinice cucuruz, prețuite în 224 cor. c) spese de conferință 20 cor. d) scripturistica 10 cor. e) 10 stângeni lemne, din cari 4 stângeni pentru încălzirea salei de învățământ f) pentru curatorat 12 cor. și 6 măsuri de cucuruz g) cvartir cu 2 chilii, cumină, cămară și 1/2 din grădină. Alesul va avea a conduce strana stângă.

II. Pentru învățătorul dela clasele superioare [III-IV]. a) în bani 400 cor. b) 20 șinice bucate, [12 șinice grâu și 8 șinice cucuruz] c) conferința 20 cor. d) scripturistica 10 cor. e) 10 stângeni de lemne, din cari 4 st. sunt pentru sala de învățământ f) curatorat 12 cor. și 6 măsuri cucuruz g) venitele cantorale circa 100 cor. dela înmormântări cu liturgie 2 cor., dela înmormântări, maslu, liturgii private, parastase unde va fi poftit câte 1 cor. și h) cvartir cu 2 chilii, cumină, cămară grajd și 1/2 grădină. Alesul va avea a conduce stana dreaptă.

Unul dintre învățătorii aleși e îndatorat a instrui în școala de repetiție, ear celalalt a inființa și a conduce corul vocal. Pentru inființarea și conducerea corului să pune perspectivă o remunerațiune de 100 cor. din cassa bisericeii.

Cvinevenalele le vor primi, numai după serviciu de 5 ani în această parohie.

Recurenții sunt avizați, ca recursurile lor ajustate cu documentele recerute și cu atestat despre eventualul serviciu, adresate comitetului par. din Almaș, să le subștearnă la oficiul ppsc din Butyin (com. Arad.), având a să prezentă în careva Duminecă, ori sârbătoare în sf. biserică din Almaș, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Din ședința comit. par. ținută la 19 Iunie, 2 Iulie 1905.

Alexandru Nica

Ioan Iancin

pres. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgea* pprezbiter insp. școl. 1—3

Nr. 327/905

Spre scopul conferirii de **stipendii** din „**Fundațiunea lui Gozdu**“ pe anul școlar 1905/6. pentru școalele medii, facultăți, universități și școalele de cadeți militari la armata comună și honvezi — se scrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notari publici:

- a) că sunt fii de cetățeni ungari și aparțin bisericeii ortodoxe orientale române, spre care scop se recerestrasul din matricula botezaților, provăzută cu clasuala parohului competent, că și de present aparține la biserică greco-orientală română
- b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au să subștearnă studenții de la școalele medii atestatul despre anul școlar 1903/4, ear cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut; că nici averea
- c) proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul diregătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă și date positive despre această avere și trebuie să fie subscris și de preotul locului, ear dacă nu ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris din partea protopopului concernat.

2. Dacă concurentul a intrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficios despre ocupațiunea sa întru timp și despre purtarea sa morală pe acest — timp.

3. Fiecare concurent are să arete în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voește a continua studiile, cum și aceea dacă are și alt stipendiu.

4. Cei ce voesc să studieze în străinătate au să arete necesitatea de a face studii în străinătate ca în cazul dacă li-se va vota stipendiul să se poată îndată esopera concesiunea ministerială preserisă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școalelor militare de cadeți, se observă, că stipendiile acestea pe lângă documentarea condițiunilor staverite în acest concurs (p. a) c), 2, 3, 6, 8, și 9) numai atunci se vor esrada comandai școalelor militare dacă concurentul va documenta că este privit de elev regulat la respectiva școală de cadeți.

6. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunei lui Gozdu Budapest VII, Holló utc 8. sz. **până la 5 August n. c.**

7. Totodată se provoacă toți stipendiștii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutoare pentru depunerea rigoroaselor și câștigarea gradului de doctor, dă până la termenul susindicat, să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1904/5 căci altcum li-se va sista stipendiul, resp. nu vor căpăta ajutorul.

8. Petițiunile cari nu sunt instruate cu documentele susamintite sau sosite după termenul eșcris, nu se vor lua în considerare.

9. În interesul expediției regulate, fiecare concurent să indice în petițiune locul și posta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunii lui Gozdu ținută în Iunie 1904/5.

Comitetul.

2-3

—□—

Conform Inaltei dispozițiuni Consistoriale dela 1/14 Iunie a. c. Nr. 2255 ex. 1905 prin aceasta se escrie concurs pentru stațiunea vacantă învățătorească dela clasele inferioare a școlaei gr. or. române din **Checia-română** (Román-Kécsa) protoprezbiteratul Banat-Comloș cu termen de **30 zile** dela prima publicare. Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar în bani gata 440 cor. 2. Doauă jug. cat. pământ arător 100 cor. 3. Doauăzeci chible grâu prețuit à 6 cor. 120 cor. 4. Cinci chible cucuruz prețuit à 4 cor. 20 cor. 5. Pentru conferință peste tot anul 15 cor. 6. Pentru scripturistică 10 cor. 7. Pentru călziment din care alegândul învățator este obligat a încălzi și școala sa 80 cor. 8. După ce învățatorul nu are cvartir până ce comuna bisericească va edifica, primesc rebonificare de 80 cor. anualminte. În cât privește cvincvenalul alegândul învățator 'l va primi numai după ce a servit cinci ani neîntrerupt în comuna noastră ca ales și definitizat.

Doritorii de a recurge la aceasta stațiune sunt poftiți ca în termenul legal să se prezinte în sf. biserică din Checia-română pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic, ear recursele ajustate după toată regula și adresate comitetului parohial din Checia-rom. să le înainteze P. O. D. ppresbiter Paul Miulescu, în Nagy-Komlos (Torontál megye) în termenul mai sus indicat. Se notifică în urmă că alegândul învățator după pământul beneficiat de dâsul este obligat a solvi toate sarcinile publice, nu alt cum și a conduce și strana stângă fără altă remunerațiune. Cântăreți buni și conducători de cor sunt preferiți.

Dat în ședința comitetului parohial din Checia-română ținută la 25 Maiu 7 Iunie 1905.

Comitetul parohial

În absența și din încredințarea P. O. D. ppresb. tractual.

Cu consensul ppresb. trac. *Silviu Bichicean* par. Nereu.

—□—

2-3

Pentru ocuparea postului învățătorec la școala confesională gr. or. rom. din comuna **Groși** să escrie concurs cu termenul de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în Organul oficios „Bis. și Șc“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1) Salar în bani gata 600 cor. 2) Paușal pentru conferință 16 cor. 3) Paușal pentru scripturistică 10 cor. 4) Paușal pentru familiat 20 cor. 5) Paușal pentru lemne, din cari are a se încălzi și sala de învățământ 72 cor. 6) Pământul învățătorec. 7) Cvartir cu grădină de legume. 8) Cvincvenalul prescrist i-se va ezopera învățatorului dela Înaltul guvern după serviciul de 5 ani în comună.

Reflectanții la acest post să-și instrueze documentele necesare și subștearnă P. On. Domn ppresbiter tractual *Procopie Givulescu* în M.-Radna și să se pre-

zenteze în s. biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Groși, la 29 Maiu 1904.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopie Givulescu* ppresbiter inspector de școale.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești dela școala noastră din **Valemare** (filia la Feniș) se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1) Salar în bani gata 270 cor. 2) Pentru bucate 130 cor. 3) Pentru lemne 80 cor din care are a se încălzi și școala, 4) Pentru scripturistică 20 cor. Spese de 5) conferință 16 cor. 6) Pentru curatorat 10 cor. Cătră care salar, se atinge suma de 800 cor. comuna bisericească a petiționat la Înaltul guvern pentru o întregire cu 400 cor.

Dela recurenți să cere cvalificațiunea prescristă în §. 60 din „Regulament“ fiind avisați că toate documentele legale adresate comitetului parohial din Valemare să le subștearnă până la termenul susindicat Of. ppresb. al Hălmagiului (Nagyhalmágy) precum și a se prezeta în biserică din Valemare în vre-o duminică ori sărbătoare spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic după ce alesul are să îndeplinească și cantoratul atât în biserică cât și afară de biserică.

Valemare, la 6/19 Iunie 1905.

Ioan Serac

pres. com. par.

Mihai Oarce

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* ppresb. inspector școlar.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea în mod definitiv a ambelor posturi de învățatori și anume la școala inferioară cu clasele I-II. și la școala superioară cu clasele III-IV dela școalele noastre din comuna **Alioș** ppresb. Lipovei, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: I. Pentru învățatorul dela școala inf. 1. În bani gata 72 cor. 2. Grădina din satul bătrân. 3. 16 metri de lemne pentru folosința proprie. 4. 10 cor. pentru conferință. 5. 10 cor pentru scripturistică. Îvțătorul este îndatorat a conduce strana stângă și a instrua elevele școlaei de repetiție fără altă remunerație. Se observă că conform Inaltei rezoluțiuni Consist. Nr. 4701/1904 la postul dela școala inf. se admite recurgerea și de învățătoare și în caz când ar deveni aleasă o învățătoare, aceea va fi îndatorată, a se îngriji dânsa din al său pentru provederea cu un cantor în strana stângă. II. Pentru învățatorul dela școala superioară. 1. În bani 72 cor. 2. 16 m. lemne pentru folosința proprie. 3. Învățatorul să înființeze și conducă cor vocal și în fiecare an să instrueze 2 elevi în cântările bisericești; pentru acest serviciu va beneficia 2 jug. pământ. 4. Dela înmormântări unde va fi poftit, va avea stola usuată. Învățatorul este îndatorat a conduce strana dreaptă și a instrua elevii școlaei de repetiție fără altă remunerație. Fiecare inv. are cortel liber în edificiul școlar constător din 2 chilii, cuină, cămară și supra-edificatele din curtea școlaei, grădina și podrumul școlaei le vor folosi în părți egale-frățește. Cvincvenalele se vor primi dela stat. Contribuția reg. o va solli fiecare învățator din al său.

Recurenții la aceste posturi sunt avizați, ca recursele lor, ajustate cu documentele legale de cvalificațiune, și arătând în recursul lor anumit pentru cară

post recurg împreună cu declarațiunea că de când și până când își formează dreptul la cvinevenal, și adresate comitetului par. au a le subșterne P. T. Dluî presb. Voicu Hamsea în Lipova (Lippa) precum și a se prezentă până la termenul sus indicat, în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Alioș, spre a-și arătă desteritatea în cant și tipic.

Alioș, în 7/20 Iunie 1905.

În conțelegere cu mine: *Voicu Hamsea* protoprezbiter
—□— 2—3

Pentru vacanta parohie de **clasa primă** din **Răpsig** în protoprezbiteratul Ienopolei, prin aceasta se escrie concurs cu durată de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficială.

Venitele încopciate de această parohie sunt: folosirea unei sesiuni pământ arător, birul parohial și stolele preoțești usuate, cvartir și grădină și întregirea dela stat.

Recurenții sub durata concursului și vor subșterne petitele cătră subscrisul protoprezbiter și se vor prezentă vre-o dată în sf. biserică ca să se facă cunoscut naintea poporului.

Ienopolea, la 10/23 Iunie 1905.

Din însărcinarea Venerabilului Consistor arădan:
Constantin Gurban, protopop.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant, dela școala poporală gr. or. română inferioară centrală din **Nădlac** se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”. Emolumentele sunt: 1. Salar anual în bani 800 (opt sute) coroane; 2. 4 (patru) stângeni lemne tari, ori 6 (șasă) stângeni lemne moi, din care se va încălzi și școala; 3. Scripturistica în natură; 4. Spese de conferințe învățătoresți 4 (patru) coroane de zi și spesele de prejuncură și 5. Locuință și grădină.

Dela recurenți se pretinde să aibă ecalificațiune cu calcul general cel puțin „bun”, estras de botez și atestat despre serviciul de până acum.

Competenții au a-și înaintă documentele ajustate conform legii și adresate comitetului parohial, subsemnatului protopop din Arad, ca inspector de școlă, iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare să se prezinte în sf. biserică, spre a-și arătă desteritatea în tipic și în aele cantonale. Alesul e obligat a conduce strana fără ciltă remunerațiune.

Dat din ședința comitetului parohial ținută la 14 Iunie șt. n. 1905.

Nicolau Chicin *Georgiu Petroviciu*
preot, președ. com. par. dir. școl. not. com. par.
În conțelegere cu mine: *Vasile Beleş* protoprezbiter și
inspector școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunei învățătoresți vacante din **Guravale** din inspectoratul Hălmagiului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Beneficial încopciat cu acest post este: 1. În bani gata din casa culturală 260 cor. 2. În naturale 12 șinice cucuruz, 6 șinice grâu în natură (prețuite în 156 cor.). 3. 6 stângeni de lemne prețuite în 96 cor., din care este a se încălzi și sala de învățământ. 4. Spese de conferință în 16 cor. 5. Scripturistica 6 cor. 6. venitele cantonale care fac 30 cor. 7. Cvartir liber cu grădina. 8. Intregirea la 800 cor. conform disp. Ven. Cons. Nr. 2255/1905 cerându-se, alegândul învățător poate spera că diferența de 384 cor. să o capete dela stat pe calea organelor bisericesti. Cvinevenalul se va da numai după împlinirea celor 5 ani în

comună. Alegândul are să îndeplinească și serviciul cantoral.

Recurenții sunt avizați ca recursese lor ajustate cu toate documentele recerute, legalizate și adresate comitetului parohial din Guravale, să le susțearnă până la termenul sus indicat P. T. oficiu protoprezbiter al Hălmagiului (Nagyhalmagy), precum și să se prezinte în vre-o duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Guravale spre a-și arătă desteritatea în cântare și tipic.
Guravale, 2/15 Iunie 1905.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezbiter și inspector școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunei învățătoresți din comuna **Lazuri** inspectoratul Hălmagiului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”.

Dotăția împreună cu acest post este:

1. În bani gata din casa culturală dela Lazuri și filia Groși 490 cor. 2. Dela Lazuri stângeni lemne pentru învățător, iar dela filia Groși pentru învățător 24 cor. 3. Pentru conferințele învățătoresți 24 cor. 4. Scripturistica școalei 10 cor. 5. După ce toată dotăția sigură face numai 524 cor., în sensul ord. cons. Nr. 2255/190, s'a cerut întregirea cu ajutor dela stat la 800 cor., adecă diferența de 286 cor. alegândul învățător poate spera că o va primi dela stat pe calea organelor bisericesti. 6. Cvartir acomodat și grădină. Cvinevenlul se va da numai după serviciul de 5 ani împliniți în această comună.

Alegândul învățător este îndatorat a îndeplini și serviciile de cantorat și a provedea instrucția și în școala de repetiție, fără altă remunerație.

Recurenții sunt avizați, ca recursese lor ajustate cu documente legale de ecalificație și adresate comitetului paroh. din Lazuri, să le susțearnă până la termenul sus indicat P. T. Oficiu protoprezbiter al Hălmagiului (Nagyhalmagy) și să se prezinte în vre-o duminecă ori sârbătoare sub durata concursului în biserică din Lazuri spre a-și arătă desteritatea în cântare și tipic.

Lazuri, 31 Mai. (13 Iunie 1905).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezbiter și inspector școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunei învățătoresți din comuna **Crocna** inspectoratul Hălmagiului, se escrie concus cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Dotăția împreună cu acest post este:

1. În bani gata 357 coroane 64 fil. 2. În bucate 12 hl. grâu, 12 hl. cucuruz. 3. 24 metri de lemne pentru învățător și pentru școală. 4. 5 jug. pământ arător în preț de 100 cor. după care pământ învățătorul e deobligat a solvi dările. 5. Pentru conferință 20 cor. 6. Pentru scripturistica 6 cor. 7. Pentru curatort 28 cor. 8. Pentru manipularea grădinei de pomi, dela comuna politică 60 cor. 9. Cortel cu grădină de 1/2 jug., grajd, colnă și cămără. 10. Dela înmormantări unde va fi pofit, dela cei mari 1 cor., dela cei mici 40 fil. 11. cei ce vor fi în stare de a înființa cor vor fi preferiți și vor căpăta o remunerațiune de 100 cor.

Alegândul învățător va fi îndatorat a îndeplini și serviciul de cantorat în școală și biserică fără altă remunerațiune.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați, ca recursese lor ajustate cu toate documentele necesare

Urmează în Suplimentul Nr. 26, 1905:

Supliment la „Biserica și Școala” Nr. 26.

adresate comitetului parohial din Crocna să le substituie Prea On. oficiu protoprezbiteral al Hălmagiului (Nagyhalmagy) la termenul indicat mai sus, având a se prezenta în Crocna într-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic. Se notează că cvincvenalul se va da numai după serviciul de 5 ani în această comună.

Dat în ședința comitetului parohial, ținută în 29 Maiu 1905.

Pentru comitetul parohial

Teodor Bodea

preot, preș.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezbiter și inspector școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc din comuna **Topa de sus** (protoprezbiteratul Beiușului, comit. Bihor), conform circularului Ven. Consistor din Oradea-mare cu datul 28 Aprilie 1902 Nr. 721 Șc. a. c., pe lângă următoarele beneficii: Cortel acomodat, grădină de 1000 orgii □, 600 coroane, 15 metri de lemne din care se va încălzi și sala de învățământ, venitele cantonale dela mort mic 40 fileri și dela mort mare 1 coroană. Recurenții până la **2/15 Iulie** au a-și insinua recursurile cu documentele recerute dlui protoprezbiter Elia Moga în Răbăgani și atunci a se prezenta la sfânta biserică la serviciul divin. Ce privește decretul, alesul după funcțiune de un an îl va primi, iară cvincvenalele comuna bisericască la timpul său le va cere dela stat. Alegerea se va ținea în 3/16 Iulie a. c.

Comitetul parohial din Topa de sus, în ședința ținută la 26 Maiu (8 Iunie) 1905.

Vasilie Papp

par., pres. com. par.

George Pogan

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Elia Moga*, protoprezbiter gr.-or. rom. al Beiușului.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant dela școala gr.-or. română din **Surduc**, tractul Peșteș se escrie concurs cu termen de alegere **6/19 August**, 1905 a. c., cu următoarele venituri: 1. Locuință și grădină de legume; 2. Extravilan învățătoresc — = 60 cor.; 3. 10 cubule cucuruz sfărâmat à 10 cor. = 100 cor.; 4. Bani gata dictați pe locuitori — = 360 cor.; 5. 16 m. lemne cu crenji cu tot — = 40 cor.; din acestea se va încălzi și sala de învățământ; 6. Eventual întregire dela stat, dacă se va acorda ca întregire la 800 cor. Alegândul învățător va fi îndatorat a îndeplini și postul cantoral în și afară de sf. biserică, pentru care va beneficia stolele usuete, fără de a pretinde altă salarisare.

Recurenții sunt poștiți a se prezenta în cutare Duminică sau sârbătoare în sf. bis. din loc, pentru a-și arăta decsteritatea în cant și tipic; ear' recursurile instruite conform dispozițiilor legale și adresate comitetului par. din Surduc, au a-le înainta în timp de **30 zile**, dela prima publicare, oficiului ppresb. din Ūrgeteg u. p. Ele.d.

Dat în șed. comitetului parohial din Surduc, ținută la 25 Maiu st. v. 1905.

Comitetul parohial.

Cu concursul meu: *Iosif Moldovan*, adm. ppresb. ca insp. subst. de școale.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de paroh vacant din parohia **Brusturi**, ppresb. Peșteș comit. Bihor, cu termen de alegere **17/30 Iulie**, 1905, cu următo-

arele beneficii: 1. Cvarțir cu 2 chilio, cuină, supra edificatele necesare și grădină de circa 400 □; 2. Extravilan de cl. I. arător și fânaș 14 jugăre cath.; 3. Bir (cucuruz) sfărâmat dela 10 vici à 2 vici; 4. Dela 10 numere de case, dela cari au jug, jumătate zi cu plugul, dela cei ce nu au boi, cu palma jumătate zi lucru vipt preotul e îndatorat a da; 5. Stolele usuete; 6. întregirea dela stat, conform ecalificațiunei recurentului.

Recurenții, în vre-o Duminică ori sârbătoare au a se prezenta în sf. bis. din loc spre a-și arăta dibăcia în cant și tipic, conform dispozițiunei regulamentului pentru parohii; ear' recursurile ajustate conform prescrierei legale, au ale adresa comit. parohial din Brusturi până la termenul normal și ale înainta oficiului ppresbiteral din Ortiteag p. u. Eleds.

Dat în ședința comitetului parohial ținută în Brusturi la 21 Maiu v. 1905.

Comitetul parohial.

Cu consensul meu: *Iosif Moldovan*, adm. ppresbiteral.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea vacantului post învățătoresc dela școala gr.-or. română din **Copăcel**, protopresb. Peșteș, se escrie concurs cu termen de alegere **6/19 August** 1905 p. m., cu următoarele beneficii: 1. Locuință cu grădină de legume; 2. Extravilan de circa 5 jug. cat. fânaș 120 cor.; 3. 10 cubule bucate 120 cor.; 4. bani gata eiectați pe locuitori 360 cor.; 5. eventuala întregire dela stat la 800 cor., care se va cere.

Alegându-l învățător va fi deobligat a îndeplini și postul cantoral în și afară de sf. biserică, pentru stolele usuete, fără a pretinde pentru aceasta alt salar.

Recurenții sunt poștiți până la alegere a se prezenta în sf. biserică din loc, pentru a-și arăta dibăcia în cant și tipic; iar recursurile instruite conform dispozițiilor legale și adresate comitetului parohial din Copăcel, au a le înainta în termen de 30 zile dela prima publicare, oficiului protoprezbiteral din Ūrgeteg p. u. Eleds.

Dat în ședința comitetului parohial din Copăcel, ținută la 20 Maiu st. v. 1905.

Comitetul parohial.

Cu consensul meu: *Iosif Moldovan*, adm. protppresb. ca inspector subst. de școale.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea vacantului post învățătoresc dela școala gr.-or. română din **Bănlaca** tractul Peșteș, se escrie concurs cu termen de alegere în **20 Iulie st. v.** 1905, cu următoarele venituri: 1. Locuință deplin corăspunzătoare, supraedificatele necesare și grădină de legume; 2. Bani gata repartiați pe locuitori 580 cor.; 3. 1 jugăr mic intravilan 20 cor.; 4. 24 metri lemne de foc, din cari se va încălzi și sala de învățământ. Și eventuala întregire dela stat la 800 cor. prin 200 cor. ajutor.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a se prezenta în sf. biserică din loc, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic; iar recursurile ajustate conform dispozițiilor legale și adresate comitetului parohial din Bănlaca au a le înainta în termen de 30 zile dela prima publicare, oficiului protopresb. din Ūrgeteg p. u. Eleds.

Dat în ședința comitetului parohial din Bănlaca, ținută la 19 Maiu st. v. 1905.

Comitetul parohial.

Cu consensul meu: *Iosif Moldovan*, adm. protopresb. ca inspector subs. de școale.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea vacantului post învățătoresc dela școala gr.-ort. română din **Măgești**, ppresb. Peșteș se escrie concurs cu termen de alegere în **20 Iulie**,

st. v. a. m. cu următoarele venite: 1. Locuință corăspunzătoare și grădină de legume; 2. Bani gata eiectai pe locuitorii din Măgești-Butan și Iosan 600 cor.; 3. Eventual 200 cor. ca întregire dela stat, dacă se va vota. Alesul inv. va fi deobligat a îndeplini și agen-dele cantorale în și afară de sf. bis. pentru care va beneficia stolele usuate: dela înmormântare mare 2 cor., mică 1 cor.

Doritorii de a ocupa acest post sunt rugați a se prezenta în cutare Duminecă sau sârbătoare în sf. bis. din loc pentru a-și arăta dibăcia în cant și tipic; ear recursele ajustate conform dispozițiunilor legale și adresate comitetului parohial din Buteni-Măgești și Iosani, au ale înainta în termen de 30 zile dela prima publicare oficiului ppresb. din Ūrgeteg p. u. Eleds.

Dat în șed, comit. parohial din Măgești ținută în 29 Maiu v. 1905. Comitetul parohial.

Cu consensul meu: *Iosif Moldovan*, adm. ppresbit. ca inspector subst. de școale.

— □ —

3—3

Pentru îndeplinirea vacantului post învățătoresc dela școala gr. ort. română din **Sabolciu** tractul Peștes se escrie concurs cu termen de alegere în **24 Iulie** șt. v. a. cu următoarele venite: 1. Locuință deplin corespuzătoare cu superedificatele necesare. 2, 1 juger cat. grădină 40 cor. 3, 10 jugere extravilan pâm. arător 200 cor. 4, Bani gata eiectai pe locuitori 360 cor.

Alegândul învățătoru va fi îndatorat fără a pre-tinde alt salariu — a îndeplini agendele cantorale în și afară de biserică, pentru care va beneficia stolele usuate: dela mormântare mare 1 cor., mică 60 fil. la cununie 1 cor. sf. apei 40 fileri. Contribuțiunea după pământ o va solvi alegândul învățător.

Recurenții sunt poștiți a se prezenta în cutare Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică din loc, pentru a-și arăta desteritașea în cant și tipic, ear' recursele ajustate conform dispozițiunilor legale și adresate comitetului parohial din Sabolciu a-le înainta în termen de 30 zile dela prima publicare oficiului ppresb. din Ūrgeteg p. u. Eleds.

Dat din șed. ctului parohial din Sabolciu ținută la 28 Maiu v. 1905. Comitetul parohial

Cu consesul meu: *Iosif Moldovan* adm. pprebiter ca inspector sub. de școale.

— □ —

3—3

Licitațiune minuendă.

Pe baza concluzului Ven. Consistor eparhial Nr. 2580/1905, prin aceasta se escrie concurs de licitațiune minuendă pentru pictarea sfinței biserici din comuna **Igris** (Egres Torontál megye pprezbiteratul Banat-Comlos). Prțul de esclamar 2460 coroane. Planul proiectul de spese precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Reflectanții vor avea să depună nainte de începerea licitațiunei ca vadiu 10% zi zece percente din prețul de esclamar, în bani gata, ori hârtii acceptabile. Licitațiunea se va ținea Duminecă în **10/23 Iulie** 1905 la 3 ore p. m. în școala confesională locală.

Comitetul parohial își rezervă dreptul a da lucrările reflectantului cu mai multă garanță, fără privire la rezultatul licitațiunei. Licitanții au să se prezenteze pe spesele lor proprii la licitațiune.

Igris, 16/29 Iunie 1905.

Simion Crista
pres. com. par.

— □ —

1—3

Cercetați marea prăvălie

alui

Sommer Jozsef

Arad, Strada principală în palatul bisericei rom.-catolice,

Fondată la anul 1863,

în care vor află îndeosebi domnii preoți:

➔ **pălării preoțești** ➔

de calități deosebite și dela cei mai experți măiestri, cu prețurile cele mai ieftine ce există. Pe lângă asta on. public român va găsi în marele magazin pe lângă serviciu prompt, având de conducător al prăvăliei pe un român, ca on. clienți să fie pe deplin mulțumiți, următoarele articole:

➔ **pălării de tot soiul, cilindre, și clac,** ➔
cămăși de vară și de iarnă, gulere, manșete,
mănuși de vară și de iarnă, cravate, ciorapi, că-
ciuli persiane, umbrele, etc. din fabricele cele mai

renumite franceze și engleze.

Sperând, că on. public român din loc și provincie mă va onora cu vizitele sale punându-și toată încrederea în firma prăvăliei mele semnez cu deosebită stimă:

4—5

Iosif Sommer.

Cancelaria arhitectului român

Ioan Niga

ARAD, Strada József főherceg-út Nr. 1.

(lângă „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserici în mod artistic, din care cauză îl recomandăm îndeosebi dlor parohi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuit.

21—52

